

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียน โดยเปรียบเทียบจากหน่วยงานการศึกษา 3 กลุ่ม ซึ่งแบ่งรูปแบบการจัดของแต่ละหน่วยงานที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมความรู้จากตำรา เอกสาร วารสาร และผลงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ พัฒนาการทางสังคม และหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย
2. สร้างเครื่องมือในการวิจัย 2 ชุด คือ แบบสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย
3. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ชุด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปฐมวัย 5 ท่าน ตรวจสอบว่าข้อเสนอนี้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข
4. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร คือ ครูกับนักเรียน ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และเด็กในโครงการเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียนของสโมสรอาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้าน
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้อีกครั้งกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร คือ ครูและนักเรียนที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตให้สมบูรณ์ขึ้น
6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลคลองหนึ่ง อำเภอลาดหลุม จังหวัดปทุมธานี เพื่อหาความเที่ยงและประสิทธิภาพของการใช้ โดยผู้วิจัยและคณะได้ทำการสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในช่วงเวลาเดียวกัน 2 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที และบันทึกพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนของนักเรียนจำนวน 10 คน ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 5 นาที

การหาค่าความตรงของแบบสังเกต (Validity)

ผู้วิจัยหาค่าความตรงของแบบสังเกตโดยการนำแบบสังเกตไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ¹ ทางด้านเด็กปฐมวัยจิตวิทยา การวัดประเมินผล พิจารณาเพื่อปรับปรุงเนื้อหา ซึ่งเป็นการหาค่าความตรงแบบความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง (Content and Construct Validity)

การหาค่าความเที่ยงของแบบสังเกต (Reliability)

ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของแบบสังเกต โดยการนำแบบสังเกตไปใช้ในการสังเกตเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยคณะผู้วิจัย 8 คน ได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในช่วงเวลาเดียวกัน 2 ครั้ง ๆ ละ 20 นาที และบันทึกพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนของทั้งนักเรียนที่แต่ละคน ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 5 นาที จำนวนนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมสังคมจำนวน 10 คน นำแบบบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และแบบบันทึกพฤติกรรมทางสังคมมาหาค่าร้อยละของความถี่ นำค่าของความถี่ที่ได้มาวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนและคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้สูตรการหาค่าความเที่ยงของฮอยท์ (Hoyt's Reliability) ผลปรากฏว่า แบบสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนของนักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

สูตรการหาค่าความเที่ยงของฮอยท์ (Hoyt's Reliability)²

$$r_{tt} = \frac{MS_{item} - MS_{item\ by\ judge}}{MS_{item}}$$

r_{tt} = ความเที่ยงของแบบสังเกต

$MS_{item\ by\ judge}$ = ความแปรปรวนรวมระหว่างพฤติกรรมที่สังเกตและครูสังเกต

MS_{item} = ความแปรปรวนรวมระหว่างพฤติกรรมที่สังเกต

¹รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ก

²W. Ebel and R.L. Mehrens, Principles of Education and Psychological Measurement, (Chicago: Rand Mc Nally, 1967), pp. 111-112

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัย

1. แบบสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับปฐมวัย สร้างขึ้นโดยปรับปรุงและดัดแปลงมาจากแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนของ เนค เอ. แพลนเคอร์ส ที่เรียกว่า FIAC (Flanders Interaction Analysis Category) และเพิ่มเติมส่วนที่เป็นพฤติกรรมทางท่าทางทั้งของครูและนักเรียน เพื่อให้เหมาะสมและครอบคลุมพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนระดับปฐมวัย

แบ่งพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ออกเป็น 14 หัวข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีข้อย่อยเป็นพฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) และพฤติกรรมทางท่าทาง (Non-verbal Behavior) ยกเว้นข้อ 4 ซึ่งเป็นพฤติกรรมการใช้คำถามของครู ซึ่งแบ่งเป็น 4 ข้อย่อย ตามลักษณะคำถามของครู

2. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมในห้องเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของเด็กระดับปฐมวัย และจากการไปสังเกตพฤติกรรมของเด็กในสถานการณ์จริง

แบ่งพฤติกรรมทางสังคมออกเป็น 26 หัวข้อ พร้อมทั้งมีพฤติกรรมซึ่ง

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูกับนักเรียนในระดับปฐมวัยศึกษาที่มีอยู่ระหว่าง 4 - 6 ปี โดยวิธีสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. สุ่มตัวอย่างในภาคกลางจากเขตการศึกษา 3 เขต ๗ ละ 1 จังหวัดได้ดังนี้

ก. เขตการศึกษา 1 สุ่มได้จังหวัดนครปฐม

ข. เขตการศึกษา 5 สุ่มได้จังหวัดสุพรรณบุรี

ค. เขตการศึกษา 12 สุ่มได้จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. แบ่งหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยออกเป็น 3 กลุ่ม ตามรูปแบบของการจัดที่

คล้ายคลึงกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเภทที่จัดในรูปแบบโรงเรียนอนุบาล 2 ปี ประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ในส่วนของศึกษาศึกษา) , ทบวงมหาวิทยาลัย, กรมการ

ฝึกหัดครู, และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กลุ่มที่ 2 ประเภทที่จัดในรูปแบบชั้นเด็กเล็ก ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ในส่วนที่เคยสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคิม) และเทศบาล

กลุ่มที่ 3 ประเภทที่จัดในรูปแบบศูนย์เด็ก ประกอบด้วย กรมการพัฒนาชุมชน, กรมอนามัย, กรมศาสนาและสภาสตรีแห่งชาติ

3. เพื่อวางแผนทางสำหรับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของแต่ละหน่วยงานให้มีความคล้ายคลึงกันในทุกองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน เช่น ในค้ำนเป้าหมาย ในค้ำนกระบวนการจัด และในค้ำนงบประมาณ จึงเลือกศึกษาหน่วยงานกลุ่มเคียวกัน ในจังหวัดเคียวกัน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจับคู่ระหว่างจังหวัดที่สุ่มได้ในข้อ 1 กับกลุ่มของหน่วยงานที่จะศึกษาในข้อ 2 ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม

กลุ่มที่ 2 เขตการศึกษา 12 จังหวัดคะเชิงเทรา

กลุ่มที่ 3 เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี

4. นำรายชื่อทั้งหมดของโรงเรียนหรือศูนย์ในจังหวัดที่สุ่มได้ในแต่ละกลุ่มมาสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยได้กลุ่มละ 6 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 18 แห่ง ค้างในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนหรือศูนย์ 18 แห่ง

กลุ่มที่	เขตการศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	สังกัด
1	1	นครปฐม	1. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	สพช.
			2. โรงเรียนอนุบาลจิตรมณี	สช.
			3. โรงเรียนอนุบาลจันทร์สว่างกุล	สช.
			4. โรงเรียนอนุบาลสกลวิทยา	สช.
			5. โรงเรียนอนุบาลเพ็ญศิริ	สช.
			6. โรงเรียนอนุบาลเจริญศิลป์	สช.
2	12	คะเชิงเทรา	7. โรงเรียนชุมชนวัดคอนทอง	สพช.
			8. โรงเรียนวัดสนามจันทร์	สพช.

กลุ่มที่	เขตการศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	สังกัด
3	5	สุพรรณบุรี	9. โรงเรียนชุมชนวัดปากน้ำ	สพช.
			10. โรงเรียนบ้านท่าเกวียน	สพช.
			11. โรงเรียนเทศบาล 1 วัดแจ้ง	เทศบาล
			12. โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมใต้	เทศบาล
			13. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงเจริญผล	กรมการพัฒนาชุมชน
			14. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดท่ายาง	กรมการพัฒนาชุมชน
			15. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งแฝก	กรมการพัฒนาชุมชน
			16. ศูนย์โภชนาการหมู่บ้านเขาคิน	กรมอนามัย
			17. โรงเรียนสอนเด็กกอนแกดหัวคี่ป่าพระเจ้า	กรมการศาสนา
18. โรงเรียนสอนเด็กกอนแกดหัวคี่สระกระโจม	กรมการศาสนา			

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างในภาคกลาง

สังกัด จังหวัด	ประชากรภาค เทศบาล		กรมสามัญ		กรมการพัฒน ชุมชน		กรมอนามัย		กรมการ ศาสนา		สช.		สภาสตรี		รวม	
	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม	จำนวน	สุ่ม
1. ฉะเชิงเทรา	13	6	2	-	26	-	3	-	12	-	10	-	3	-	69	6
2. นครปฐม	44	-	3	-	23	-	1	-	8	-	16	5	-	-	95	6
3. สุพรรณบุรี	38	-	3	-	14	3	1	1	13	2	16	-	-	-	85	6
จำนวนรวม ในจังหวัด สุ่มตัวอย่าง	95		8		63	3	5	1	33	2	42	5	3	-	249	18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ติดต่อขอพบผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดหรือผู้ประสานงาน เพื่อไปยังโรงเรียนในแต่ละจังหวัดนั้น
2. ขออนุญาตอาจารย์ใหญ่ ครูประจำชั้น หรือผู้ดูแลเด็ก เพื่อขอความร่วมมือในการสุ่มตัวอย่างห้องเรียนและนักเรียน
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ได้ส่ง เอกและบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน ระหว่างครูกับนักเรียน โดยบันทึกเป็นรหัสตามที่กำหนดไว้ทุก ๆ 5 วินาที วันละ 40 นาที เป็นเวลา 5 วัน ทุกโรงเรียนหรือศูนย์
4. ส่ง เอกและบันทึกพฤติกรรมทางสังคมภายในห้องเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัยโดยใช้ห้องเรียนเดิมที่สังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 4 - 6 ปี จำนวน 5 - 10 คน แล้วสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนที่ละคน ซึ่งเวลาที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมทางสังคมนั้นเป็นช่วงเวลาที่ยูวิจัยไม่ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และครูไม่ได้มีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนหนึ่งที่สังเกตนั้น แล้วบันทึกพฤติกรรมทางสังคมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้เวลาสังเกตเด็กคนละ 10 นาที ใน 1 วัน เป็นเวลา 5 วัน ในทุกโรงเรียนหรือศูนย์
5. นำแบบบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และแบบบันทึกพฤติกรรมทางสังคมภายในห้องเรียนมาหาค่าความถี่ (Frequencies)
6. นำค่าที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ
 - 6.1 หาค่าความถี่ของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมแต่ละห้องเรียน
 - 6.2 คำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ใน subprogram ANOVA
 - 6.2.1 หาค่าความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ และค่าความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมทางสังคม
 - 6.2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนโดย subprogram ANOVA (Analysis of Variance)
 - 6.2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดย subprogram Crosstabulation